

Sygn. akt I UK 474/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania C.P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 maja 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) na skutek apelacji ubezpieczonego C.P. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 października 2015 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o prawo do emerytury zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu C.P. prawo do emerytury od dnia 23 października 2014 r.

Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał 15-letniego okresu stażu pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 r. Wnioskodawca domagał się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. od 1 sierpnia 1972 r. do 29 kwietnia 1976 r. i od 7 czerwca 1979 r. do 14 kwietnia 1989 r. oraz okresu zatrudnienia w Instytucie [...] Oddział w P. od 15 kwietnia 1989 r. Jak wynika ze

zgodnych zeznań świadków ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni na stanowisku traktorzysty w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony, tak, jak i pozostali kierowcy ciągników, wykonywał prace transportowe oraz prace polowe. Z zeznań świadków wynika, iż wiosną i w czasie żniw traktorzyści nie wykonywali prac transportowych, lecz wyłącznie prace polowe. Mając powyższe na względzie, Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż ubezpieczony, będąc zatrudnionym w Spółdzielni Kółek Rolniczych na stanowisku traktorzysty, nie wykonywał prac transportowych przez 3 miesiące w skali roku (uśredniając okresy wskazywane przez świadków). W ocenie Sądu, okres zatrudnienia ubezpieczonego w Instytucie Przemysłu Organicznego Oddział w P., nie podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych, albowiem ubezpieczony nie wykazał, aby w tym okresie wykonywał prace transportowe stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Mając zatem powyższe na względzie, Sąd pierwszej instancji do pracy w warunkach szczególnych wykonywanej na stanowisku określonym w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykaz A dział VIII poz. 3 (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) uwzględnił ubezpieczonemu łącznie 10 lat, 3 miesiące i 7 dni. Doliczając powyższy okres do okresu pracy w warunkach szczególnych, uznanego przez organ rentowy w wymiarze 3 lat i 25 dni, Sąd Okręgowy stwierdził, iż ubezpieczony nie wykazał, aby na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się co najmniej 15-letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Apelacyjny uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji za nieuzasadnione. Podniósł, że faktem jest, że spółdzielnie kółek rolniczych nie należą do sektora transportowego gospodarki, jednak, jak trafnie podnosił apelujący, pod poz. 3 działu VIII wykazu A, stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia, obok prac kierowców ciągników wymienione zostały również prace kierowców kombajnów i pojazdów gąsienicowych. Nie ulega wątpliwości, że kombajny są maszynami rolniczymi i podobnie, jak ciągniki, są wykorzystywane głównie do prac polowych, nie zaś w transporcie. Przyjął, że prace kierowców ciągników i kombajnów zostały zaliczone do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, czyli prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym

stopniu uciążliwości i wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne bądź otoczenia. W związku z tym przyjęcie, że tylko kierowcy ciągników czy kombajnów zatrudnieni w firmach transportowych wykonywali pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ust. 2 u.e.r.f.u.s., wypaczałoby sens tej regulacji, bowiem ze względu na ich specyfikację, pojazdy te wykorzystywane są do określonych dla nich czynności, w tym prac polowych, z którymi wiąże się także szereg czynności transportowych. W konsekwencji, Sąd pierwszej instancji winien był zaliczyć ubezpieczonemu cały sporny okres zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych, z uwzględnieniem prac polowych. Z tych samych przyczyn, do stażu pracy w warunkach szczególnych należało zaliczyć okres zatrudnienia ubezpieczonego w Instytucie [...] Oddział w P. od 15 kwietnia 1989 r. Uwzględnienie powyższego okresu zatrudnienia powoduje, że ubezpieczony legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.), § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1985 r. Nr 7, poz. 21 z późn. zm.) oraz na naruszeniu przepisów postępowania w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 386 § 1 k.p.c w związku z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że przepisem wywołującym rozbieżności jest poz. 3, dział VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Skarżący wskazał odmienne orzeczenia - wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 marca 2013 r. (III AUa (...)) oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 sierpnia 2015 r. (III AUa (...)) i z dnia 23 września

2015 r. (III AUa (...)) oraz wynikające z nich odmienne stanowiska. Zgodnie z pierwszym z nich, pomimo że spółdzielnie kółek rolniczych nie należą do sektora transportowego gospodarki to jednak obok prac kierowców ciągników wymienione zostały w poz. 3 działu VIII również prace kierowców kombajnów i pojazdów gąsienicowych, które to maszyny są wykorzystywane głównie do prac polowych. Przyjęcie zatem, że tylko kierowcy ciągników zatrudnieni w firmach transportowych wykonywali pracę w warunkach szczególnych wypaczałoby sens tej regulacji. Według drugiego, o ile prace transportowe wykonywane przez ubezpieczonego można zaliczyć do prac w transporcie, to jest prac wykonywanych w wykazie A, dział VIII, poz. 3 to nie ma żadnych podstaw do potraktowania prac polowych w ramach obsługi traktora, nie wymienionych w tym wykazie jako prac w transporcie. W świetle przepisów rozporządzenia wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy - prace kierowców ciągników zostały wymienione w dziale VIII „w transporcie i łączności” a nie w dziale X - w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym ani w dziale XIV - prace różne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia wymogów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania merytorycznego.

Uruchomienie nadzwyczajnej procedury kasacyjnej występuje wówczas, gdy potrzeba wykładni przepisu wynika z rozbieżności w orzecznictwie albo poważnych wątpliwości interpretacyjnych. Oznacza to, że art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma zastosowanie wówczas, gdy sądy odmiennie postrzegają przekaz normatywny albo, gdy jest on niejasny. W takim przypadku Sąd Najwyższy, działając w interesie publicznym, realizując funkcję z art. 1 pkt 1 lit. a ustawy o Sądzie Najwyższym, podejmuje działania zmierzające do wypracowania jednolitego stanowiska. Nie wystarczy zatem stwierdzić, że sądy powszechne różnie kwalifikują okres pracy w charakterze kierowcy ciągnika, trzeba jeszcze wskazać motywy tej rozbieżności. Elementu tego zabrakło w skardze kasacyjnej organu rentowego.

Pozostając w tym samym nurcie rozważań, niezbędne jest podkreślenie, że powołanie się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. ma sens wówczas, gdy sporna tematyka

jest nowa albo w orzecznictwie Sądu Najwyższego doszło do rozbieżności. Strzeżenie interesu publicznego przy rozpoznawaniu skarg kasacyjnych nie polega bowiem na korygowaniu przez Sąd Najwyższy każdego wadliwego orzeczenia (tę funkcję spełniają zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania), lecz na stworzeniu takich warunków jurysdykcyjnych, aby wszystkie inne sprawy wnoszone do sądów powszechnych były przez te sądy trafnie rozstrzygane, to jest aby orzecznictwo było jednolite i oparte na prawidłowej wykładni prawa (T. Ereciński, *Środki zaskarżenia*, w: *System Prawa Procesowego Cywilnego*, Tom III, cz. 2, red. T. Erecińskiego, Warszawa 2013 r., s. 979). Spojrzenie z tego punktu widzenia, przy uwzględnieniu dotychczasowego bogatego orzecznictwa, uświadamia, że wątpliwości interpretacyjne, na które powołuje się organ rentowy, zostały już dostatecznie, a przede wszystkim jednolicie, wyjaśnione. Aby upewnić się w tym przekonaniu wystarczy zapoznać się z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499, w którym zebrano i omówiono dotychczasowy dorobek orzeczniczy. Oznacza to, że wobec utrwalonej i jednolitej linii orzeczniczej, wypracowanej przez Sąd Najwyższy, nie zachodzą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z przywołanych względów Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.